

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ETELÄ-POHJANMAAN SAIRAAHOITOPIIRIN KUNTIEN ALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (Covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on viimeksi 27.1.2022 tekemällään päätöksellä (LSSAVI/1319/2022) kieltänyt Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 10 (kymmenen) henkilöä ja kaikki ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 20 (kaksikymmentä) henkilöä. Päätös on voimassa ajalla 1.2.2021 – 28.2.2022.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella voidaan kuitenkin sisätiloissa järjestää sellaisia yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joissa kaikille osallistujille on osoitettu istumapaikat ja käytössä on enintään 50 % käytettävissä olevien istumapaikkojen määrästä.

Määräys on voimassa ajalla 5.2.2022 – 18.2.2022.

Tällä päätöksellä kumotaan 27.1.2022 annettu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueita koskeva Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla antama määräys ajalta 5.2.2022 – 20.2.2022 (LSSAVI/1799/2021). Päätös jää muilta osin voimaan.

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (447/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 h § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti. Lisäksi tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (876/2021) lisätty 58 i – 58 k §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti. Lailla tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta lisätään lakiin väliaikaisesti muun muassa 58 a – 58 m ja 59 a – 59 c §. Edellä mainitut pykälät ovat voimassa 1.1.2022 – 30.6.2022.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädetyt velvollisuudet koskevat. Pykälän 4–5 momenttien mukaan 1 momentissa säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtävään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 58 i §:n 1 momentin mukaan EU:n digitaalisen koronatuodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen laboratoriovarmistetun covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta yleisötilaisuuteen tai kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuk-

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

sissa säädetyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Samanaikaisesti 3 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitettulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

- 1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;
- 2) ravitsemisliikkeet;
- 3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;
- 4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;
- 5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Saman pykälän 4 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitettua todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Saman pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 3 momentissa säädetyistä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitettua todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittämisedellytys estä riittävällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d:ssä, 58 h §:n 1 momentissa sekä 58 i §:ssä säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan muu uuden koronavirustyyppin aiheuttama vaikea infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Tilapäisistä poikkeuksista EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa päätöksissä määrätyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat, poiketen siitä, mitä mainitun lain 58 i §:n 3 momentissa säädetään, kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitettua EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Säännöksen 2 momentin mukaan, mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan Helsingin ja Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Kanta-Hämeen, Pirkanmaan, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Itä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen, Vaasan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Länsi-Pohjan, Kainuun ja Lapin sairaanhoitopiirin aluetta sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskeviin velvoitteisiin ja rajoituksiin. Valtioneuvoston asetuksella tilapäisistä poikkeuksista EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta mukaan asetus on voimassa 15 päivään helmikuuta 2022.

Valtakunnallinen ohjaus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyneet sairastuneen hengitystie-eritteitä.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) on 13.10, 11.11. ja 1.12.2021 antanut ohjauskirjeet uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman soveltamisesta.

Valtioneuvosto periaatepäätös sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelmassa COVID-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseksi 2021–22 tarkoitetun hätäjarrumekanismin käyttöönotosta (STM/2021/278) on annettu 22.12.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeessä Hätäjarrumekanismin käyttöönotosta 22.12.2021 todetaan, että epidemia on olennaisesti heikentynyt useiden viikkojen ajan. Erityisesti rokottamattomilla nuorilla ja aikuisilla koronavirustapausten ilmaantuvuus on ennennäkemättömän korkea. Epidemiatilanteen yllättävää ja erittäin vakavaa heikkenemistä varten on valmisteltu poikkihallinnollisesti valtakunnallisesti hätäjarrumekanismi. Uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaan hätäjarrun käyttöönoton harkinnan käynnistää epidemiologinen tai lääketieteellinen tilanne, jota ei ole pystytty riittävästi hallitsemaan alueellisin ja paikallisin toimin. Mekanismi olisi otettava käyttöön, mikäli epidemiatilanne uhkasi merkittävästi väestön terveyttä ja hyvinvointia, palvelujärjestelmän toiminta- ja kantokyky olisi vakavasti uhattuna, ja sekä sairaala- että tehohoito uhkaavat ylikuormittua, tai rokotusohjelman vaikuttavuus olisi ennakoarviota merkittävästi huonompi ja epidemiatilanne alkaisi sen seurauksena merkittävästi uudelleen vaikeutua.

Ohjauskirjeen mukaan rokotuskattavuuden saavutettua kohdeväestössä ennalta asetetun 80 % tavoitetason kävi ilmeiseksi, että samaan aikaan lisääntyneet kontaktit ja rajoituksista luopuminen loivat kierteen, jossa tartunnat levisivät erittäin laajasti ja nopeasti rokottamattomien keskuudessa. Rokotusten kohderyhmien laajentamisella, testauksen lisäämisellä ja riskiperusteisesti

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

kohdennetuilla sekä ns. koronapassin avulla suunnatuilla rajoitustoimenpiteillä ei riittävästi ole pystytty tätä kehitystä estämään. Kun samaan aikaan kahden rokotuksen antama suojateho alkoi hiipua, tartuntoja on alkanut esiintyä myös ensiksi rokotetuilla riskiryhmillä. Sairaalahoidon tarve ja epidemian torjuntatoimien perusterveydenhuollolle aiheuttama kuormitus on lisääntynyt merkittävästi ja jatkuvasti, aiheuttaen myös hoidon saatavuuden tai oikea-aikaisuuden huomionarvoista heikentymistä muissa terveyspalveluissa. Välillisten vaikutustensa kautta tartuntojen leviäminen voi jatkossa vaikuttaa merkittävästikin myös ihmisten osallistumis- ja toimintamahdollisuuksiin ja siten vaikeuttaa tavoitteeksi asetettua yhteiskunnan auki pitämistä. Ilmaantuneen uuden omikron -virusmuunnoksen merkitystä tälle kehitykselle ei vielä tarkemmin tunneta, mutta tieto asiasta lisääntyy erittäin nopeasti kansainvälisten kokemusten ja tilannekuvan seurannan avulla. Tilanne edellyttää lisätoimia tartuntojen vähentämiseksi ja epidemian hillitsemiseksi.

Ohjaukskirjeen mukaan lisätoimien käyttöönoton keskeiset tavoitteet ovat:

1. Suojata väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä erityisesti riskiryhmiä vakavalta koronavirusinfektiolta
2. Turvata sote-palvelujärjestelmän toimintakyky ja erityisesti teho- ja erikoissairaalahoidon vuodeosastojen kapasiteetti
3. Mahdollistaa rokotusohjelman toteuttamisella (1., 2. ja 3. annokset) laajempi väestösuoja sekä infektioita että vakavia tautimuotoja vastaan

Ohjauksen mukaan lisätoimenpiteiden kattavalla käytöllä pyritään siis hillitsemään epidemiaa ja turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kantokykyä voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Mekanismiin sisältyvien toimenpiteiden käyttöönotolla tavoitellaan kontaktien tehokasta vähenemistä määrääjaksi pahimmilla epidemia-alueilla. Rajoitustoimien ajallisessa

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

ja alueellisessa kohdentamisessa pääsääntönä tulee olla ainakin sairaanhoito-piiritasoinen arviointi ja päätöksenteko sekä epidemiatilanteen kannalta varmistetusti tehokas rajoitustoimien ajallinen kesto. Joidenkin toimenpiteiden toteuttaminen erityisvastuualueitasoisesti voi olla tarpeen, mikäli toimien perusteena osaltaan on erikoissairaanhoidon kapasiteetin turvaaminen. Toimenpiteiden kohdentamisen perusteena ja tukena käytetään leviämisalueen määritelmää.

Ministeriö ohjaa, että epidemian leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 §:n ja 58 d §:n mukaisin päätöksin ja niiden täyden soveltamisalan mukaisesti yleisötilaisuuksien järjestämistä ja tilojen käyttöä, kohdistuen myös matalan riskin tilaisuuksiin, tiloihin ja toimintoihin,
- rajoitetaan edellytysten täytyessä korkean ja kohtalaisen riskin yleisötilaisuuksien järjestämistä kieltämällä niiden järjestäminen kokonaan tartuntatautilain 58 §:n mukaisin päätöksin ja
- rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitettujen tilojen käyttöä kokonaan erityisesti korkean ja kohtalaisen riskin tilojen osalta.

Ministeriön ohjaus ei ole oikeudellisesti sitovaa, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti. Laissa erikseen säädettyjä soveltamisedellytyksiä tulee aina noudattaa. Päätösharkinnassa ja päätöksenteossa tulee huomioida lapsen edun ensisijaisuuden periaate siten, että tartuntojen estämiseksi tehtävät toimenpiteet kohdistuisivat ensisijaisesti aikuisiin ja vaikuttaisivat mahdoli-

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

simman vähän haitallisesti lapsiin. Samalla on huomioitava, että periaate velvoittaa myös aktiivisiin suojelutoimenpiteisiin, joilla estetään ja hillitään lapsille epidemiasta aiheutuvia haittoja.

STM:n mukaan rajoituksia on arvioitava epidemiologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vaikutuskokonaisuuden kautta. Välttämättömyys tarkoittaa sitä, että asetettua tarkoitusta ja tavoitetta ei voida saavuttaa ilman kyseisen rajoitustoimenpiteen käyttöä osana toimenpidekokonaisuutta. Suhteellisuusperiaate tarkoittaa sitä, että toimien ja toimenpidekokonaisuuksien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, ja siten rajoituksilla perusoikeuksien turvaamiseksi saavutettavien kokonaisyötyjen tulee olla suurempia kuin niiden negatiiviset vaikutukset muiden oikeuksien toteutumiseen. Tavoite-taso, joka tämän tarkoituksen toteutumiseksi asetetaan, on osin perusoikeuksien turvaamisveloitteen ja muun lainsäädännön asettamaa oikeudellista harkintaa, osin arvoperusteista valintaa, joita molempia ohjaa vaikutusarvioinnin kautta saatava tieto.

Ohjauskirjeen mukaan, kun epidemiatilanne on merkittävästi uudelleen vaikeutunut tavalla, joka olennaisesti lisää riskiä hallitsemattomalle väestöleviämiselle, hyvinvointipalvelutarpeen merkittäväälle kasvamiselle ja henkien ja terveyden vaarantumiselle, on otettava käyttöön toimintatapa, jolla aiemmin käytössä olleen kaltainen alueellisesti ja valtakunnallisesti laajempi rajoitusmahdollisuus voidaan toteuttaa. Tällöin suojattavien oikeushyvien painopiste muuttuu ja palautuu laaja-alaiseen pandemiantorjuntaan. Olennaista tässäkin suhteessa on tieto tartunnan aiheuttamista riskeistä suojattavalle kohderyhmälle samoin kuin tieto suojatoimenpiteiden vaikutuksista. Tämä vaikuttaa niin siihen, millä painolla perusoikeuksien turvaaminen edellyttää näiden ryhmien suojaamista, kuin siihen, millä keinovalikoimalla heitä suojataan. Eri-

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

tyistä huomiota on kiinnitettävä myös sanottujen väestöryhmien kokonaishyvinvointiin ja muiden perusoikeuksien toteutumiseen. On huomattava, että suojattavaan väestöön kuuluu haavoittuvia väestöryhmiä ja henkilöitä, joiden hyvinvoinnin suojaamiseen on korostettu oikeudellinen velvollisuus (lapsen oikeuksien sopimus, vammaisyleissopimus).

Ohjauksessa todetaan, että oikeudella henkeen ja terveyteen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin on perusoikeusjärjestelmässämme erittäin vahva asema. Oikein ajoitetuilla ja tehokkailla toimilla voidaan myös lyhentää ja rajoittaa pitkäaikaisemmaksi muodostuvien rajoitusten tarvetta. Alueellisessa päätöksenteossa rajoitusten kohdentamista on kohteittain arvioitava sen suhteen, missä määrin rajoituksen ajallisella ja muulla kohdentamisella haittavaiikutuksia voidaan hillitä, ja missä määrin kohdennusta on tehtävä sen varmistamiseksi, etteivät haitat ylitä hyötyjä.

Sosiaali- ja terveysministeriö täydentää ohjaukirjeellään Tarkennus hätäjarrumekanismiin käyttöönottoon liittyviin ministeriön suosituksiin 3.1.2022 antamia suosituksia yleisötilaisuuksien osalta. Ohjaukirjeen mukaan siltä osin, kun ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Vallitsevassa tilanteessa on syytä arvioida, voidaanko esimerkiksi lähikontaktin välttämistä koskevien velvoitteiden asettamisella riittävästi ehkäistä tartuntariskiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjaukirjeellään Hätäjarrumekanismiin tehostoimenpiteet 11.1.2022 muuttanut kunnille, kuntayhtymille ja aluehallintovirastoille 22.12.2021 antamia ohjauksellisia suosituksia yleisötilaisuuksien sekä asiakas- ja osallistujatilojen osalta.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Ministeriö ohjaa, että kaikilla epidemian leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön seuraavia hätäjarrumekanismien tehostotoimenpiteitä:

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä yleisötilaisuuksien järjestämistä kaikissa riskiluokissa kieltämällä niiden järjestäminen kokonaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n mukaisin päätöksin. Siltä osin, kun ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ministeriön 3.1.2022 antaman ohjauskirjeen (VN/21/2022) mukaisesti kuitenkin ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Vallitsevassa tilanteessa on syytä arvioida, voidaanko esimerkiksi lähikontaktin välttämistä koskevien velvoitteiden asettamisella riittävästi ehkäistä tartuntariskiä.

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain (1221/2021) 58 g §:ssä tarkoitettujen tilojen käyttöä kokonaan kaikissa riskiluokissa.

- Arvioidaan välttämätön tarve ja annetaan sen mukaiset ilmoitukset matkustajamäärien rajoittamisesta henkilöliikenteessä tartuntatautilain (1221/2021) 58 f §:n mukaisesti.

Epidemiatilanteen vaikeusasteen johdosta tartuntatautiviranomaisia ohjataan ja suositellaan arvioimaan ja ottamaan arvion mukaisesti käyttöön myös lasten ja nuorten harrastustoimintaan kohdistuvat em. rajoitukset sisätiloissa. Arvioinnissa pyydetään ottamaan huomioon kuitenkin se, että lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitusten tulisi aina olla viimesijaisia. Muilta osin ministeriön 22.12.2021 antamat ohjaukselliset suositukset ovat voimassa.

Sosiaali- ja terveysministeriön on ohjauskirjeessä 28.1.2022 Hätäjarrumekanismiin liittyvien toimenpiteiden jatkaminen todetaan, että epidemia on edelleen jatkanut kasvuaan koko maassa ja tartuntamäärät ovat nousseet nopeasti. Tarkkaa tietoa tartuntamääristä ei kuitenkaan tässä epidemiatilanteessa ole saatavilla. Epidemian torjuntatoimien aiheuttama kuormitus on jatkunut perusterveydenhuollossa suurena ja aiheuttanut monissa perusterveydenhuollon palveluissa heikentymistä ja hoitoon pääsyn viivettä. Eteläisessä Suomessa kuitenkin vaikein kuormitustilanne näyttää hieman helpottaneen. Myös erikoissairaanhoidossa hoidettavana olevien potilaiden määrä on yleisesti ottaen ollut suuri, mutta on viimeisen kahden viikon aikana ollut laskussa.

Omikronmuunnos on muodostumassa tai muodostunut valtavirukseksi jo valtaosalla alueista. Tartuntoja havaitaan paljon myös rokotetuilla henkilöillä, mutta rokotettujen sairaalahoidot eivät ole lisääntyneet läheskään samassa määrin. Rokotteet suojaavat edelleen hyvin vakavalta koronasairaudelta, ja rokkottamattomuus on yhä tehohoitoa vaativan koronasairauden suurin riskitekijä. Sairaalakapasiteetin turvaamiseksi on tärkeää, että etenkin 60 vuotta täyttäneiden ja riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden kolmannet rokoteannokset saadaan toteutettua mahdollisimman nopeasti. Tartuntojen suuren määrän vuoksi on edelleen jatkettava useita hätäjarrumekanismiin liittyviä toimenpiteitä, jotta rokotusten toteuttamiselle ja rokotussuojan vahvistamiselle saadaan aikaa ja palvelujärjestelmän kantokyky saadaan turvattua.

Ministeriö suosittelee, että alueellisen tilanteen niin salliessa toimenpiteissä palataan riskiperusteiseen kohdentamiseen tilojen ja tilaisuuksien rajoituksissa. Ministeriö ohjaa ja suosittelee, että kaikilla epidemian leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön seuraavia toimenpiteitä. Ministeriö suosittelee toimenpiteitä 15.2.2022 saakka.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä kohtalaisen ja korkean riskin sisätiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien järjestämistä kieltämällä niiden järjestäminen kokonaan tartuntatautilain 58 §:n mukaisin päätöksin. Siltä osin, kuin ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ministeriön 3.1.2022 antaman ohjauskirjeen (VN/21/2022) mukaisesti kuitenkin ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Vallitsevassa tilanteessa on syytä arvioida, voidaanko esimerkiksi lähikontaktin välttämistä koskevien velvoitteiden asettamisella riittävästi ehkäistä tartuntariskiä. Ministeriö suosittelee harkitsemaan luopumista mahdollisesti voimassa olevista kieltorajoituksista, jotka ovat kohdistuneet matalan riskin yleisötilaisuuksiin. Täyskieltoa lievempiä yleisötilausrajoituksia suositellaan asetettavaksi matalan riskin tilaisuuksiin vain, jos se on alueellisen epidemiatilanteen kannalta ehdottoman välttämätöntä. Ensisijaisesti suositellaan käytettäväksi sellaisia tartuntojen leviämistä ehkäiseviä toimia, jotka tosiasiallisesti mahdollistavat matalan riskin toimintojen jatkuvuuden.
- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitettujen kohtalaisen ja korkean riskin tilojen käyttöä kokonaan. Ministeriö suosittelee harkitsemaan luopumista mahdollisesti voimassa olevista kieltorajoituksista, jotka ovat kohdistuneet matalan riskin tiloihin.
- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 d §:n mukaisin päätöksin tilojen käyttöä kaikissa riskiluokissa. Matalan riskin tilojen käyttöä suositellaan rajoitettavaksi kuitenkin vain, jos se on alueellisen epidemiatilanteen kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Ministeriön ohjaus ei ole oikeudellisesti sitovaa, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti. Laissa erikseen säädettyjä soveltamisedellytyksiä tulee

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

aina noudattaa. Kansallisessa ohjauksessa arvioituihin riskiolosuhteisiin ja valtakunnallisten suositusten toimeenpanoon vaikuttaa myös yleinen epidemia-tilanne, joka voi vaihdella paikallisesti ja alueellisesti, joten niitä on tulkittava ja sovellettava ajantasainen infektiopaine sekä palvelujärjestelmän kuormitus huomioon ottaen. Toimenpiteiden tavoitteena on kontaktien tehokas vähentyminen määrääjäksi pahimmilla epidemia-alueilla ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kantokyvyn turvaaminen. Toimenpiteillä pyritään voimassa olevan lainsäädännön puitteissa hillitsemään epidemiaa ja suojaamaan väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä erityisesti riskiryhmiä vakavalta koronavirusinfektiolta.

Päätösharkinnassa ja päätöksenteossa tulee huomioida lapsen edun ensisijaisuuden periaate siten, että tartuntojen estämiseksi tehtävät toimenpiteet kohdistuisivat ensisijaisesti aikuisiin ja vaikuttaisivat mahdollisimman vähän haitallisesti lapsiin. Samalla on huomioitava, että periaate velvoittaa myös aktiivisiin suojelutoimenpiteisiin, joilla estetään ja hillitään lapsille epidemiasta aiheutuvia haittoja. Rajoituksia on arvioitava epidemiologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vaikutuskokonaisuuden kautta, kiinnittäen erityistä huomiota rajoitusten perusoikeusvaikutuksiin. Alueellisessa päätöksenteossa rajoitusten kohdentamista on kohteittain arvioitava sen suhteen, missä määrin rajoituksen ajallisella ja muulla kohdentamisella haittavaikutuksia voidaan hillitä, ja missä määrin kohdennusta on tehtävä sen varmistamiseksi, etteivät haitat ylitä hyötyjä.

Valtakunnallinen epidemiatilanne

Koronaepidemian valtakunnallinen tilannekuva päivitetään viikoittain Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) verkkosivuille. THL:n laaja seurantaraportti julkaistaan Hybridistrategian seurantaraportit -verkkosivuilla joka toinen viikko torstaisin.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

STM – THL tiedotteen 3.2.2022 mukaan koronaviruksesta johtuva tehohoidon tarve on Suomessa selvässä laskussa. Erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla oli 2.2. yhteensä 343 potilasta, kun 26.1. heitä oli 350. Teho-osastoilla oli 2.2. yhteensä 38 potilasta, kun viikko sitten teho-osastoilla oli yhteensä 48 potilasta. Viikolla 4 teho-osastoille tuli yhteensä 38 uutta covid-19-potilasta, kun edeltävien kahden viikon aikana heitä oli tullut 35–60. Erikoissairaanhoidossa tavanomaisilla vuodeosastoilla olevista koronapotilaista arviolta 23 prosenttia oli sairaalassa ensisijaisesti muun syyn takia. Teho-osastojen koronapotilaista tämä osuus oli 21 prosenttia.

Tautiin liittyviä kuolemia oli 2.2. mennessä ilmoitettu Tartuntatautirekisteriin yhteensä 2012. Viimeisen kahden viikon aikana (19.1.–2.2.) ilmoitettiin yhteensä 250 menehtynyttä, joista 82 prosenttia oli yli 70-vuotiaita.

Tartuntoja havaitaan paljon myös rokotetuilla henkilöillä, mutta rokotusten teho vakavaa tautia vastaan on edelleen erittäin hyvä. Kolmansien annosten ottamista suositellaan erityisesti 60 vuotta täyttäneille sekä riskiryhmiin kuuluville.

Suomessa 2.2. mennessä 18 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista 87,4 prosenttia on saanut vähintään ensimmäisen rokoteannoksen, 84,7 prosenttia on saanut vähintään kaksi rokoteannosta ja 55,3 prosenttia on saanut kolme rokoteannosta. Viimeisen viikon aikana (27.1.–2.2.) kolmannen rokoteannoksen kattavuus on kasvanut arviolta 3,9 prosenttiyksiköllä. Kattavuuden kasvu on jonkin verran hidastunut.

Viikolla 4 tehtiin noin 139 000 laboratoriotestiä.

30.–31.1.2022 kerättyjen jätevesinäytteiden perusteella koronaviruksen RNA:n kokonaismäärä Suomen jätevesissä on kääntynyt laskuun usean viikon ajan jatkuneen nousevan trendin jälkeen. Viiden viimeisen mittauskerran perusteella koronaviruksen RNA:n määrän nousun havaittiin taittuneen suurimmalla osalla tutkituista jätevedenpuhdistamoista. Tartuntojen mahdollinen

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

vähentäminen ei näy heti jäteveden RNA-määrissä, sillä koronaviruksen RNA:ta tiedetään erittyvän ulosteisiin keskimäärin kolmen viikon ajan tartunnan jälkeen.

Leviämisalueiden tunnusmerkit täyttyvät edelleen koko Suomessa.

Epidemiatilanne Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella ja saadut asiantuntija-arviot

Alueet antavat sairaanhoitopiirien johdolla oman kokonaisarvionsa epidemiatilanteesta säännöllisesti. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on ollut 18.10.2021 lähtien epidemian leviämisvaiheessa (15.11.2021 alkaen leviämisalue).

Etelä-Pohjanmaan alueellinen yhteistyöryhmä Nyrkki totesi kokouksessaan 31.1.2022 leviämisalueen kriteerien edelleen täyttyvän. Nyrkki myös katsoi, ettei ulkotiloissa järjestettävien tapahtumien henkilömäärää ole perusteltua rajoittaa tartuntatautilain 58 §:n perusteella.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin 2.2.2022 antaman lausunnon ja siihen 3.2 antaman täydennyksen mukaan viikolla 4 todettiin yhteensä 1778 tartuntaa. 14 vuorokauden ilmaantuvuus on 1909 tapausta 100 000 asukasta kohden. Tammikuun aikana todetuista tartunnoista noin 1 % on johtanut sairaalahoidon tarpeeseen. Suurin osa tartunnoista ei enää tule ilmi, koska testauskriteerit on muutettu. Sairaanhoitopiirin arvio mukaan 14 vuorokauden ilmaantuvuus tulee johtamaan arviolta 34 hoitajaksoa erikoissairaanhoidossa. Tartuntojen leviäminen vaarantaa edelleen yhteiskunnan perustoiminnot, kun myös sote-työntekijät ja muut yhteiskunnan kannalta kriittiset toimijat sairastuvat tai joutuvat karanteeniin yhtäaikaaisesti. Tehohoidon maksimaalinen kapasiteetti riittää Etelä-Pohjanmaalla 4 potilaalle. Rokottamattomien tehohoito

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

ja sairaalahoitajaksot ovat tavanomaista pidempikestoisia, joskin omikronin myötä tehohoitojaksot vähän lyhentyneet. Tehohoidon kapasiteetti ei ole tällä hetkellä uhattuna.

Tartuntoja ilmenee koko sairaanhoitopiirissä ja tartuntalähteet ovat moninaisia. Omikron leviää laajasti Etelä-Pohjanmaalla. Tartuntamäärät ovat edelleen väestötasolla nousussa, kun joulukuussa tartuntoja 40–80 päivittäin, tammi-kuun alussa tartuntoja tuli noin 200 päivittäin. Nyt tartuntamäärät ovat 250 tuntumassa päivittäin. Testausta on voimakkaasti kohdennettu ja todellisuudessa tartuntoja on sairaanhoitopiirin arvion mukaan nelinkertainen määrä. Tartuntoja tulee esille maakunnan eri alueilta joka puolelta ilman mitään yhtenäistä yksittäistä tartuntarypäästä. Tartuntojen ilmaantuminen antaa tällä hetkellä vaikutelman endeemisestä leviämisestä väestössä eikä tartuntojen leviämistä väestön läpi voida estää. Tartuntalähteitä ei enää laajasti kyetä selvittämään. Positiivisten koronanäytteiden osuus on viimeisen viikon aikana noussut Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella jopa 46 %.

Sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryypäitä, ja tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään. Jäljitys on menettänyt laajamittaisena tartuntamäärien kasvun vuoksi merkityksensä tartuntojen hillitsemisessä. Tartuntoja tulee jatkuvasti lisää ja ketjut leviävät hallitsemattomasti. Joka päivä todetaan Sote-yksiköiden tartuntoja ja altistuksia. Nyt viimeisimpänä havaintona ovat vanhusten hoivalaitosten epidemiat.

Sairaalahoidon kuormitus on edelleen suurta ja terveydenhuollon kantokyky on uhattuna. Tällä hetkellä erikoissairaanhoidon osastolla on 16 potilasta. Tehohoidossa ei ole kuitenkaan COVID-19-potilaita. Seinäjoen keskussairaalassa on jouduttu supistamaan toimintaa henkilöstön riittävyyden takaamiseksi.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Pandemiaosasto on jouduttu avaa-maan. Kuntoutusosasto toimii puolella vo-lyymillään ja väistösaleja on jouduttu sulkemaan tarpeen mukaan ja leikkaus-toimintaa on ajettu alas. Tarpeelliset hoidot muihin sairauksiin viivästyvät. Ti-lannetta joudutaan seuraamaan päivittäin.

Tammikuussa todettiin 7041 koronatartuntaa, mikä on kuukausikohtainen en-nätys koko pandemia-aikana. Menneen tammikuun aikana on yli 50 % koko pandemianaikaisista tartunnoista. Viikkotasolla tartuntamäärien nousu on jatkunut huolimatta tartuntatautilain 58 §:n momentin mukaisista kokoontu-misrajoituksista sekä muista alueella voimassa olevista suosituksista, kuten etätyösuosituksesta, laajasta maskisuosituksesta, mahdollisimman pienimuo-toisten yksityistilaisuuksien järjestämistä koskevista suosituksista sekä valtio-neuvoston asettamista leviämisvaiheen ravintolarajoituksista.

Sairaanhoitopiirin mukaan laajamittaisesta tartunnanjäljityksestä on jouduttu luopumaan sairastuneiden valtavan määrän ja tavoittamisviiveen takia. Jälji-tyksessä keskitytään vain soteyksiköihin. Eristämis- ja karanteenipäätöksistä on luovuttu laajamittaisina. Testauksen ja jäljityksen keinoin tilannetta ei enää saada hallintaan. Laaja tartuntojen leviäminen voi vaarantaa terveydenhuol-lon kantokyvyn. Tältä osin kaikki toimenpiteet, jotka potentiaalisesti rajoitta-vat epidemian leviämistä, ovat terveydenhuollon kantokyvyn kannalta välttä-mättömiä.

Sairaanhoitopiirin mukaan Etelä-Pohjanmaan rokotuskattavuus on tällä het-kellä maan alimpia. Rokotuskattavuudet ovat erityisen matalia nuorten ikäryh-mien osalta mutta kaikissa ikäryhmissä on paljon rokottamattomia tai vain yh-den rokoteannoksen saaneita. Etelä-Pohjanmaan rokotuskattavuus on tällä hetkellä yli 12-vuotiaiden osalta 86,1 % ja 2. annoksen osalta 83,2 %. 3. ko-ronarokotusten osalta kattavuus on 47,7 %. Omikronin tiedetään tartuttavan

herkästi myös kahdesti rokotettuja. Rokotuskattavuudet ovat matalimpia 12–19-vuotiaiden ja nuorten aikuisten, 25–34-vuotiaiden osalta. Rokottamattomia on kaikissa ikäryhmissä. Sairaanhoidopiirin arvion mukaan sairaalahoidon kuormitus alueella liittyy osittain myös matalaan rokotuskattavuuteen. Erikoissairaanhoidossa olleet ja erityisesti tehohoitoon joutuneet potilaat ovat pääosin rokottamattomia ja rokottamattomien suuri määrä tuo tarvetta koronapotilaiden pitkillekin sairaalahoidojaksoille.

Maakunnassa testaaminen ja tartunnanjäljitys on ylittänyt kantokyvyn edellä mainituilla tartuntamäärillä eikä toimi enää hillitäkseen epidemian kasvua. Henkilöresursseja ei ole enää jäljitykseen riittävästi saatavissa ja sairaalan lisääntyneet covid-potilaat ja myös muut potilaat vuodeosastoilla ja päivystyksessä pitää hoitaa. Testaus ja tartunnanjäljitys eivät enää rajoita riittävässä määrin tartuntojen leviämistä. Lisärajoitukset ovat välttämättömiä.

Positiivisten tartuntojen jäljitettävyydestä ei saada enää tietoa. Tartuntojen tosiasiallisia lähteitä ei pystytä määrittämään vähäisemmän testauksen vuoksi – testaus kohdennetaan sairaalaan hakeutuviin, riskiryhmiin ja soteryhmiin. Jäljitys on laajamittaisena loppunut. Viime aikoina testejä on tehty n. 650/vrk.

Sairaalakuormitus on viime viikkoina ollut suurta, mutta tehohoidon kuormitus on tällä hetkellä vähentynyt. Koronapotilaita on ollut hoidossa 10-21 henkilöä päivittäin erikoissairaanhoidon vuodeosastolla ja perusterveydenhuollon vuodeosastoilla viimeaikoina 13-20 potilasta. Tehohoidossa ei ole tällä hetkellä potilaita. Tartuntamäärien ollessa edelleen päivittäin yli 250 todettua tartuntaa, sairaala- ja tehohoidon kasvuun on toki edelleen varauduttava. Tämä aiheuttaa myös hoitovajetta vaarantaen muiden potilasryhmien oikea-aikaisen ja hoitotakuun mukaisen hoidon. Sairaalan korostuneen kuormituksen lisäksi myös alueen terveyskeskusten vuodeosastot ovat täynnä. Covid-potilaat

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

eivät kuormita ajankohtaisesti vain sairaalaa, vaan jäävät pidempiaikaiseen hoitoon perusterveydenhuollon osastoille ja potilassiirrot sairaalasta terveyskeskuksiin eivät onnistu. Tilanne on siis huolestuttava.

THL:n suuren riskin tartuntavaaran tilojen käyttö tuo hyvin merkittävän riskin tartuntojen hallitsemattomalle leviämiselle ja siksi nähdään, että rajoitustoimet ovat tarpeellisia.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella on todettu laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tartuntatauti ja on todennäköistä, että sen edelleen laajeneminen on odotettavissa. Yleisvaarallisen taudin leviäminen varsinkin suuririskisissä tiloissa muodostaa merkittävän riskin terveydenhuollon, eritoten sairaalan, ylikuormittumiselle. Lisäksi yleisvaarallinen tauti altistaa merkittävän terveysuhan rokkamattomaan väestöön, mutta myös rokotetut voivat edelleen sairastua - samoin hoitolaitoksissa oleva rokotettu iäkäs väestö. Epidemiatilanteen heikentyminen voi edelleen muodostaa ilmeisen riskin taudille alttiiden ihmisten terveydelle ja sairaalahoidon tarpeen kasvulle.

Suuririskisten tilojen käyttö muodostaa ilmeisen riskin Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella. Koska myös rokotekattavuus on maan alin Etelä-Pohjanmaalla, rajoituspäätökset ovat välttämättömiä Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri muodostaa yhtenäisen asiointialueen ja sen vuoksi epidemiatilanteen voimakas huononeminen aiheuttaa merkittävän uhan myös niillä sairaanhoitopiirin alueilla, joilla COVID-19-tartuntojen määrä on toistaiseksi pysynyt kohtuullisempuna.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Sairaanhoitopiirin arvion mukaan kaikki yleiset kokoukset tai yleisötilaisuudet tuovat omikronin herkän tarttumispotentiaalin vuoksi riskin covid-19-epidemian laajaan leviämiseen sairaanhoitopiirimme alueella. Sisätilojen osalta henkilörajoituksen tulisi koronanyrkin arvion mukaisesti olla kohtalaisen ja suuren riskin yleisötilaisuuksien osalta 10 henkilöä. Sairaanhoitopiiri on arvioinut, että rajoitus tulisi ulottaa kaikkiin sisätiloissa järjestettäviin yleisiin kokouksiin ja yleisötilaisuuksiin. Arvion mukaan rajoituksen ulkopuolella voisivat kuitenkin olla matalan riskin yleisötilaisuudet, niin että niihin voisi osallistua korkeintaan viisikymmentä (50) prosenttia suurimmasta osallistujamäärästä, joka tilaan on sallittua ottaa, kun kaikilla on merkityt istumapaikat. Nykyisessä tilanteessa sairaanhoitopiiri arvioi, että ulkotilojen osalta kokoontumisrajoitukset eivät olisi välttämättömiä.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella voimassa olevat aluehallintoviraston määräämät rajoitukset ja alueelliset suositukset

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella ovat tätä päätöstä harkittaessa voimassa seuraavat, aluehallintoviraston tartuntatautilain nojalla tekemät päätökset:

LSSAVI/1319/2022 päätös 27.1.2022 koskien Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntia: tartuntatautilain 58 §:n mukainen määräys sisätiloissa yli 10 (kymmenen) henkilön ja ulkotiloissa yli 20 (kaksikymmentä) henkilön yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisestä ajalla 1.2.–28.2.2022.

LSSAVI/1319/2022 päätös 27.1.2022 koskien Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntia: tartuntatautilain 58 d §:n mukainen määräys tilojen käytön edellytyksistä ajalla 1.2.–28.2.2022.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Lisäksi alueella on voimassa valtioneuvoston asettamia, ravitsemustoimintaa koskevia rajoituksia ja Etelä-Pohjanmaan alueellisen yhteistyöryhmä Nyrkin päättämiä suosituksia: mm. etätyösuositus, kasvomaskisuositus 5. luokkalaisille ja sitä vanhemmille, suositus aikuisten ryhmäharrastustoiminnan tauottamisesta ja yksityistilaisuuksien järjestämisestä mahdollisimman pienimuotoisesti.

Johtopäätös

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja COVID-19-tartuntojen leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa on välttämätöntä.

Hybridistrategian toimintasuunnitelman oikeudellisen tilannearvion osalta todetaan, että tartuntatautilaki edellyttää viranomaisilta välittömiin toimiin ryhtymistä sen jälkeen, kun tieto torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä on saatu. Viranomaisten toimien tulee olla ripeitä ja tilannetta ennakoivia. Rajoitustoimenpiteiden käyttö edellyttää kokonaisvaltaista arviointia, jossa päätöksiä punnitaan epidemiologisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten suhteen sekä suhteessa perusoikeuksiin. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa säädetään julkiselle vallalle velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä. Lisäksi julkisen vallan tulee perustuslain 7 §:n mukaisesti turvata oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset ohjaavat rajoitusten laajuutta ja sisältöä. Olennaista ovat vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta sekä rajoitusten tarkkarajaisuus, täsmällisyys ja säätäminen lailla siltä osin kuin kyse on vapauksien rajoittamisesta.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 §:n mukainen välttämättömyysarvio on kokonaisharkintaa, jossa yksin koronatartuntojen ilmaantuvuusluvulle tai muulle yksittäiselle tekijälle ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä. Rajoitusperusteiden tulee olla hyväksyttäviä ja rajoitusten suhteellisuus- ja tarkoitussidonnaisuusperiaatteiden mukaisia. Saadun selvityksen perusteella Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella voimassa olevat viranomaisten suositukset ja rajoitukset eivät ole vaikuttaneet riittäväällä tavalla epidemian etenemiseen, eivätkä ole riittäneet turvaamaan alueen terveydenhuollon kantokykyä ja epidemian hallintaa. Sairaanhoitopiirin mukaan omikron-virusmuunnos leviää Etelä-Pohjanmaalla laajasti, ja tartuntojen ilmaantuminen antaa tällä hetkellä vaikutelman koronatartuntojen endeemisestä leviämisestä väestössä. THL:n mukaan Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus ECDC on 26.11.2021 julkaisemassaan riskiarviossa todennut, että omikronmuunnos aiheuttaa merkittävän tai erittäin merkittävän terveysuhan EU/EEA-maiden kansalaisille.

Tällä päätöksellä rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin asiantuntija-arvioiden sekä saadun ohjauksen perusteella on välttämätöntä. Hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisesti epidemian torjuntatoimet ovat aikaisempaa rajatumpia niin kohteeltaan, sisällöltään, kestoaltaan kuin alueeltaan, ja kohdennetaan ja painotetaan rajoitettavan kohteen riskipotentiaalin mukaisesti. Aluehallintovirasto on hyödyntänyt Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen 1.10.2021 julkaistua ja 30.11.2021 sekä 7.1.2022 päivitettyä riskipotentiaalin arviointitaulukkoa merkittävän ja kohtalaisen tartuntariskin tilanteiden ja ympäristöiden tunnistamisessa. Koska arviointitaulukko ei kuitenkaan pyri olemaan kaiken kattava, vaan suuntaa antava, päätöstä ei kohdisteta yksinomaan taulukossa eriteltyihin esimerkkeihin. Päätös kohdistetaan epidemiologiseen ja lääketieteelliseen tietoon perustuen sisätiloissa järjestettäviin yleisötilaisuuksiin ja yleisiin kokouksiin, joihin arvioidaan liittyvän ko-

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

ronatartunnan ja tartuntojen leviämisen riski ajankohtaisessa epidemiatilanteessa. Välttämättömyysharkinnassa on huomioitu myös rajoituksen yhteiskunnalliset vaikutukset ja kansallisen hybridistrategian linjaus, jonka mukaan rajoitustoimenpiteitä toteutetaan vain, mikäli niillä saavutettava kokonaisyhyöty todennäköisesti ylittää niistä aiheutuvat haitat.

Aluehallintovirasto toteaa, että epidemian aikana on painotettu lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitusten viimesijaisuutta. Aluehallintovirasto toteaa, että tässä päätöksessä tarkoitetut tilaisuudet, joihin rajoitukset kohdistuvat, ovat pääosin aikuisväestölle suunnattuja. Niissä ei myöskään ole kyse sellaisista lasten arkeen kuuluvista toiminnoista, kuten koulusta ja harrastuksista, joiden turvaaminen on ensisijaisen tärkeää. Aluehallintovirasto toteaa, ettei päätökseen ole perusteltua tehdä ikäryhmäkohtaisia rajauksia, vaan sen voidaan arvioida olevan kokonaisuutena välttämätön ja yhdenvertainen.

Edellä mainituista syistä on välttämätöntä tällä päätöksellä antaa yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskeva kokoontumisrajoitus Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueelle koronaviruksen laajemman leviämisen estämiseksi riskiryhmien suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. Kuntien tekemillä päätöksillä on paikallisen tilanteen vaatiessa mahdollista tiukentaa tai täydentää aluehallintoviraston määäämiä rajoituksia. Jos epidemiologinen tilanne alueella tai valtakunnallinen arvio rajoitusten tarpeesta olennaisesti muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstään uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueilla.

Koronapassin käyttö vaihtoehtona rajoitukselle

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Tartuntatautilain 58 i §:n mukaisesti toiminnanjärjestäjän on mahdollista ottaa käyttöön EU:n digitaalinen koronatodistus eli niin sanottu koronapassi tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetettujen osallistujamäärää koskevien rajoitusten vaihtoehtona 58 i §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tiloissa. Kyseisessä momentissa mainittuja tiloja ovat esimerkiksi yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat. Toiminnanharjoittajan tulee tällöin edellyttää koronatodistuksen esittämistä 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvilta. Koronapassisääntelyä koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021) 58 i §:n säännöskohtaisten perustelujen mukaan yleiset kokoukset olisivat esitetyn säännöksen soveltamisalan ulkopuolella.

Koronapassin käyttöä on kuitenkin rajoitettu valtioneuvoston 28.1.2022 antamalla asetuksella määräaikaisesti 15.2.2022 asti. Tänä aikana koronapassia ei voi käyttää yleisötilaisuuksissa ja asiakastiloissa vaihtoehtona alueellisille rajoituksille, vaan toiminnanjärjestäjän tulee noudattaa voimassa olevaa rajoitusta. Asetus on voimassa koronaepidemian leviämisalueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 8 §, 58 § ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 § ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa lakimies Markus Heinänen, puh. 0295 018 022, etunimi.sukunimi@avi.fi.

Ylijohtaja

Marko Pukkinen

Lakimies

Markus Heinänen

LIITTEET

Lista kunnista, joita päätös koskee

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Vaasan päätoimipaikassa 18.2.2022 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Pohjanmaan poliisilaitos

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslia, viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja LSSAVI/1799/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/1799/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Heinänen Markus 03.02.2022 15:41

Ratkaisija Pukkinen Marko 03.02.2022 15:42